

Pastýřský list biskupů pro postní dobu 1997

Bratři a sestry!

Postní doba, která se před námi otevírá, je velikou šancí pro nás i pro naše okolí. Je totiž příležitostí k tomu, aby do tohoto světa, zmítaného tolika konflikty a spory, přibylo více smíření. Záleží ale na každém z nás, jak svůj postní úkol pochopí a vezme vážně.

První čtení dnešní liturgie nám klade před oči velmi povzbudivý obraz, který je současně velkou výzvou. Bůh nechce záhubu lidí. Duha na obloze má být pro lidi i pro Boha znamením smlouvy, která nedovolí, aby potopa zahubila lidstvo, ať už budou chyby lidí jakékoliv. Nový zákon nám pak důrazně říká, že naše smíření je v Ježíši Kristu, v tom, který přišel kvůli nám a zemřel za nás. Boží království se přiblížilo, je uprostřed nás a v tomto království nemá hněv, zloba, uraženost a pomsta žádné místo. Proto nás Písmo vyzývá: smiřte se s Bohem, smiřte se s bližním.

Připravujeme se s celou církví na velké jubileum – na přechod do třetího tisíciletí. A papež Jan Pavel II. nás ve svém apoštolském listě *Tertio millennio adveniente* (Příchod třetího tisíciletí) velmi důrazně vyzývá k činům smíření. Křesťan nemůže čekat, až uznají své hříchy ti druzí, až přijdou jako první, až sami budou dělat pokání. Křesťan poznal Boží lásku, která odpouští jako první a proto musí udělat první krok k odpuštění a smíření, ať už odezva na něj bude dobrá nebo ne. Na křesťanovi je, aby začal sám u sebe uznáním vlastních vin. Ale nejen jich. On dělá zástupné pokání i za hříchy druhých, aby se připodobnil Kristu.

Papež ve svém listě píše: „Je rovněž správné,... aby církev s jasnějším vědomím vzala na sebe hříchy svých synů ve vzpomínce na všechny situace v průběhu dějin, kdy se vzdálili od ducha Kristova evangelia, a namísto svědectví života, inspirovaného hodnotami víry, poskytovali světu podívanou na způsoby myšlení a jednání, které byly skutečnými formami protisvědectví a pohoršení. I když je církev pro své spojení s Kristem svatá, nikdy nepřestává konat pokání: před Bohem a před lidmi vždy uznává za vlastní své hříšné syny“ (čl. 33)

„V průběhu tohoto tisíciletí, které se již chýlí ke konci, docházelo v církevním společenství mnohem víc, než v prvním tisíciletí, leckdy ne bez viny z obou stran, k bolestným rozkolům, které otevřeně protiřečí Kristově vůli a jsou pohoršením světu. Takové hříchy minulosti nám stále ještě bohužel dávají pocítit svou tíhu a přetrvávají jako mnohá pokušení dodneška. Je nutné je napravit a prosit přitom usilovně Krista o odpuštění“ (čl. 34)

Tato slova nám mluví ze srdce. Kolik takových věcí z našich dějin je stále přítomno v myslích věřících i nevěřících lidí! Je zcela v duchu papežovy výzvy, aby v našich dějinách byla například léčena rána, stále přítomná okolo postavy mistra Jana Husa, aby byly léčeny a snad i vyléčeny jakékoliv jiné rány, které v naší historii vznikly! Jak důležité je usmíření vin, které souvisí s německou okupací a potom s odsunem německého obyvatelstva! Ani ta nejlepší prohlášení vlád a parlamentů nemohou mít sílu a účinnost poctivého odpuštění, které člověk vykoná. Zeptejme se tedy poctivě, zda jsme opravdu ochotni přihlásit se k vinám našich otců, a to jako první, a tak otevřít cestu ke smíření také ostatním?

A ještě o jedné aktuální věci papež píše: „Vážné zpytování svědomí doporučovala většina kardinálů a biskupů zvláště ve vztahu k církvi naší doby. Je třeba, aby se křesťané na prahu nového tisíciletí pokorně postavili před Pána a ptali se sami sebe na svou spoluzodpovědnost ve vztahu ke zlu naší doby.“ (čl. 36) Ani my, i když jsme byli za minulých let všelijak omezováni a poškozováni, nemůžeme říci, že se nás viny, nakupené v posledních šesti desetiletích, netýkají, že

odpovědnost mají jen ti druzí! Jsme ochotni tedy dělat pokání i za zla doby nacismu, poválečné zvláště a za dobu vlády komunismu? A co naše současnost s rostoucím sobectvím, násilím, rasismem, politickými šarvátkami, ekonomickými podvody? Jsme ochotni říci: „I my jsme přispěli svými vinami, Bože odpusť?“ A můžeme jít dějinami dál, aniž bychom toto pokání kdy dělali?

Už proroci Starého zákona nás učí vidět v dobách pronásledování Boží napomenutí a ve chvílích osvobození příležitost začít radikálněji utvářet život Božího lidu ve větší věrnosti Bohu. V tomto duchu se musíme ptát, jak naplňujeme smysl Desetiletí duchovní obnovy, které máme zanedlouho završit.

Sestry a bratři, v tomto roce budeme slavít svatovojtěšské milénium, setkáme se s papežem Janem Pavlem II. a také se budeme určitým způsobem podílet na druhém evropském ekumenickém shromáždění ve Štýrském Hradci. I tam bude tématem smíření, a to tématem přímo hlavním. Je nazváno: Smíření - dar od Boha a pramen nového života. V této postní době bychom mohli a měli tímto směrem vykročit. Jen tak si totiž můžeme plně uvolnit ruce i srdce pro všechno dobré, co máme v této době přechodu z jednoho do druhého tisíciletí vykonat, jen tak můžeme být před Bohem i před světem skutečnými křesťany.

Ve svém poselství k 1. lednu 1997 – k světovému dni míru – Svatý otec napsal: „Trvalý mír není jen otázkou struktur a mechanismů. Spočívá především v přijetí určitého stylu lidského soužití vyznačujícího se vzájemným přijetím a srdečným odpuštěním. Všichni potřebujeme odpuštění svých bratří, a proto všichni musíme být také ochotni odpustit. Prosit o odpuštění a odpustit je cesta, která je hluboce důstojná člověka: někdy je to jediné východisko ze situací poznamenaných dlouhodobou nenávisť.“ (čl. 4)

Prosit o odpuštění – Boha i lidi – a odpustit, a to zcela konkrétně těm, proti nimž něco máme, to je náš společný úkol pro tuto postní dobu. Tedy v modlitbách, křížových cestách, adoracích, kajících pobožnostech vyznávejme svůj podíl na vinách tohoto národa a církve jako celku. Vyznávejme a prosme s důvěrou o odpuštění pro nás i pro všechny. V rodinách, společenstvích, farnostech hledejme cesty k usmíření mezi jednotlivci i mezi generacemi. Odpusťte duchovním pastýřům i nám biskupům to, co nám máte za zlé. Nepřipusťme, abychom se ve farnostech navzájem mýjeli bez zájmu, abychom vinili za jakoukoliv nepříjemnost vždy jen ty druhé. Musíme vyznávat osobně: jsem vinen, jsme vinni – Pane odpusť! Ve svátosti smíření nemůžeme sami žádat odpuštění, jestliže jsme ze srdce neodpustili každý svým bližním!

Bratři a sestry, není to lehký úkol. Ale jeho naplnění je navýsost nutné. Bez vzájemného odpuštění není pravého míru a bez pravého odpuštění nenajdeme pro sebe a pro své snahy Boží požehnání. Pusťme se tedy, s Boží pomocí, do společného díla.

K tomu vám žehnají

Miloslav kardinál Vlk, arcibiskup pražský

Mons. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký

Mons. Karel Otčenášek, biskup královéhradecký

Mons. Antonín Liška, biskup českobudějovický

Mons. Josef Koukl, biskup litoměřický

Mons. Vojtěch Cikrle, biskup brněnský

Mons. František Radkovský, biskup plzeňský

Mons. František Lobkowicz, biskup ostravsko-opavský

Mons. Ivan Ljavinec, apoštolský exarcha řeckokatolické církve

Mons. Jaroslav Škarvada, světící biskup pražský

Mons. Josef Hrdlička, světící biskup olomoucký

Mons. Josef Kajnek, světící biskup královéhradecký

Mons. Jiří Paďour, světící biskup pražský

Mons. Václav Malý, světící biskup pražský